

Sloboda okupljanja

HRVATSKA

IZAZOVI I PREPORUKE

DVOSMISLENOST PRAVNE TERMINOLOGUJE

Dvosmislenost pravne terminologije koja se može tumačiti različito - postoje problemi u vezi ograničenja okupljanja koja nisu jasno definirana i ostavljaju prostor za interpretaciju, kao što su "blizina", "ozbiljno poremetiti", "veći broj građana" i njihovo "kretanje i rad".

Problem

Međunarodni standard

Preporuča se da se svi zakoni budu izrađeni nedvosmisleno, te da uključuju i testove zakonitosti, nužnosti i razmjernosti.¹

Kako bi se trebalo primijeniti

Zakon mora sadržavati jasna načela zakonitosti, razmjernosti i nužnosti, te izričito navesti da će se bilo koja moguća nedosljednost između zakona i nejasnih odredbi tumačiti u korist prava na slobodu okupljanja.

ODGOVORNOST ORGANIZATORA OKUPLJANJA

Odgovornost organizatora okupljanja da osigura javni red i mir na okupljanjima i da osigura dovoljno redara. Odredbe kojima se redarima daju ovlasti za tako visoku razinu odgovornosti, otvaraju prostor za različita i proizvoljna tumačenja, koja bi se mogla koristiti za dodatno opterećenje organizatora okupljanja, ograničavajući slobodu okupljanja.

Obveze organizatora u zaštiti prava građana te javnog reda i mira ne odgovaraju međunarodnim standardima.

Specijalni izvjestitelj UN-a o pravima na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja navodi: *"organizatore i sudionike okupljanja ne treba smatrati odgovornima za nezakonito ponašanje drugih ... [i, zajedno s] redarima, ne bi trebali biti odgovorni za održavanje javnog reda i mira"*².

Odgovornost organizatora i učesnika bi se trebala procijeniti i promijeniti u zakonu, u skladu s međunarodnim standardima.

SPONTANA OKUPLJANJA NISU PREPOZNATA

Spontana okupljanja nisu prepoznata ili uređena zakonom

Relevantni međunarodni dokumenti prepoznaju spontana okupljanja, pa tako Venecijanska komisija navodi:

*"Doista, u jednom otvorenom društvu, mnoge vrste okupljanja ne jamče bilo koji oblik službenog uređenja."*³

U preporuci se dalje navodi i kako je prijava (ne zahtjev) potrebna isključivo onda kada se posezanje za sigurnosnim mjerama pokaže potrebnim kako bi se omogućilo pravo na mirno okupljanje. Kada se zahtijeva prijava, Venecijanska komisija preporučuje da u zakonu treba navesti prostor za iznimke. U tom smislu, okupljanje ne bi trebalo biti zaustavljeno ili zabranjeno uz obrazloženje da zahtjev nije podnesen ili odobren.

Spontana okupljanja trebala bi biti prepoznata i dozvoljena svim relevantnim zakonima.

POLITIČKI UTJECAJ NA INSTITUCIONALNI OKVIR

Politički utjecaj na institucionalni okvir.

Institucije koje se bave slobodom okupljanja zahtijevaju daljnji razvoj vlastitih kapaciteta za brzu i učinkovitu reakciju. Država ima pozitivnu obvezu podržati pravo na mirno okupljanje. Kada država donosi odluke o ograničavanju slobode okupljanja, to bi trebalo biti učinjeno u svrhu ostvarenja legitimnih ciljeva. Institucije bi trebale imati kapaciteta za provedbu testova zakonitosti, razmjernosti i nužnosti na dobro argumentiran i transparentan način, budući da međunarodni standardi propisuju da "je transparentno donošenje odluka od najvećeg značaja u procesu planiranja i omogućivanja okupljanja, te u pogledu osiguravanja da je svako djelovanje policijskih službenika razmjerno i nužno"⁵.

Države trebaju dalje razvijati institucionalne kapacitete kako bi se ograničio politički utjecaj i "dao širok mandat neovisnom nadzornom tijelu koje ima sve nadležnosti i ovlasti za učinkovitu zaštitu prava u kontekstu okupljanja."⁶

¹ Ujedinjeni narodi (2016). *Zajedničko izvješće posebnog izvijestitelja o pravima na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja i posebnog izvijestitelja o izvansudskim, skupnim i arbitrarnim primjenama mjera za pravilno upravljanje skupovima*. Dostupno na

<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/018/13/PDF/G1601813.pdf?OpenElement>

² Posebni izvijestitelj Ujedinjenih naroda o pravu na slobodu mirnog okupljanja i udruživanju, Maina Kiai. (2012.). *Najbolje prakse koji se odnose na prava na slobodu mirnog okupljanja i udruživanje*, par. 31. A / HRC / 20/27.

Više u Smjernicama za slobodu mirnog okupljanja OESS/ODHR i Venecijanske komisije, Drugo izdanje 2010; preporuka 5.7

³ OSCE/OIDHR Preporuke venecijanske komisije 2010, preporuka 4.1, str. 17/18

⁴ Ibid. 4.2, str 18

⁵ Ujedinjeni narodi (2016). *Zajedničko izvješće posebnog izvijestitelja o pravima na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja*.

⁶ Ibid.

This material was produced under the project 'The Western Balkans Assembly Monitor' managed by ECNL which was made possible by the International Center for Not-for-Profit Law through the Civic Space Initiative, implemented in partnership with ARTICLE 19, CIVICUS: World Alliance for Citizen Participation, and the World Movement for Democracy.

Copyright ECNL and Human Rights House Zagreb © 2016

